

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația:
ARAD, STRADA EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Tinerii în fața căsătoriei

Conferință rostită în adunarea secției Arad din Asociația clerului

„A. Șaguna“: 6 Iunie 1939

Problema biologică

Una dintre problemele mari ale românismului, care așteaptă o grabnică și serioasă deslegare, este problema biologică: igiena, sănătatea și vitalitatea poporului român.

Auzim strigăte care ne umplu de groază: că Bănăjenii sunt în descreștere și Moșii în degenerare, că tinerii sunt din ce în ce mai mulți neapți pentru serviciul militar, că poporul nostru e ros de o mulțime de boli netratate și are un standard de viață foarte scăzut; că nu se bucură de roadele civilizației și că peste tot nu prezintă o vitalitate mulțumitoare. Strigătele acestea de alarmă într'adevăr ne descopăr o realitate cât se poate de tristă. Căminele culturale și congresele Astrei dela Timișoara și dela Abrud ne-au prezentat statistici care arată că sunt sate și regiuni unde bolile sociale fac ravagii și starea sanitară a neamului este deadreptul catastrofală. Campaniile sanifare din ultima vreme au verificat în bună parte constatările făcute.

Astăzi, Serviciul Social are o secție specială, sanitară, care se ocupă cu igiena națiunii și se spune că pregătește și o lege care prevede examenul pre-nupțial și obligativitatea tratării bolilor constatate înainte de încheierea căsătoriei.

Biserica și biologia

Ce face Biserica, ce ne facem noi preoții în fața acestor probleme?

Di Iuliu Moldovan, președintele Astrei — astăzi încadrată în Serviciul Social, — în 1926 scriind într'o broșură (Biopolitica, Cluj 1926) despre însemnătatea religiei din punct de vedere biologic, afirmă că: „Religia nu este prietena biologiei, cel puțin la noi“ (p. 39). După ce face constatarea aceasta d-sa continuă să arate care ar fi rolul și datoria religiei creștine, a

bisericii și a preoților în fața neamului românesc astăzi. Citez:

— „Religia noastră să nu rămână străină de necesitățile biologice ale națiunii, să nu slăbească vigoarea ei biologică, să o ajute chiar cu toate mijloacele creștine, ca să se mențină și să prospereze. Nu trebuie alci reforme mari! Să ne gândim numai puțin la timpurile dinainte de război, când alci în Ardeal sub dominațiunea străină, care forța cu toate mijloacele desnaționalizarea noastră, numai Biserica și preoțimea noastră ne-a ținut în viață și vigoare. *Rolul Bisericii este educațiunea și disciplina morală a națiunii; ea este și trebuie să fie națională în primul rând.* Și acest rol este de importanță covârșitoare când ne gândim, că fără țarla sufletească disciplinatoare, fără țaria unei credințe conducătoare, intelectul cu toate minunile descoperite de științe și puse în serviciul omului, deviază fără busolă spre declin. Ne trebuie deci o credință, care nu se poate câștiga pe băncile școlii, care o poate sădi în sufletul copilului mama, dar pe care va trebui s'o întărească o religie, care să priceapă rostul și nevoile biologice ale națiunii. Ne trebuie o religie, conștientă de rolul ei atât de senin, atât de important, de a fi educatoarea morală a credincioșilor într'un timp, când materialismul fără margini nu mai recunoaște altă stăpână decât o rațiune desbrăcată de orice sentiment. Cât de înaltă trebuie să fie autoritatea Bisericii și valoarea morală a reprezentanților ei, ca de fapt să-și poată îndeplini misiunea l... Biserica și reprezentanții ei să se urce din nou la posturile de onoare, pe care le-au ocupat înainte și să ajute cu toate puterile la crearea și garantarea unui echilibru durabil al evoluției fizice, intelectuale și morale a națiunii noastre. Dată fiind această țintă, se precizează dela sine calea și directivele de urmat.

„Dacă prin o simplă trezire a sentimentului de răspundere și datorie națională Biserica ar putea de-

*veni una din principall factori biopolitice, cu atât mai mult își va asigura un rol conducător în destinele națiunii și ale patriei atunci, când în mod conștient va încerca să respecte și să susțină, să impună chiar realizarea anumitor doleanțe ale biologiei, compatibile cu spiritul creștinesc al religiei noastre** (p. 40-42).

Așa dar ni se aduce învinuirea că religia nu e prietena biologiei și ni se face chemarea să ne ocupăm de igiena națiunii, de sănătatea și vitalitatea poporului român.

Pornind de la învinuirea și de la chemarea aceasta suntem datorii să ne întrebăm într'adevăr: Religia noastră nu este prietena biologiei? Suntem noi dușmanii științei biologice și ai sănătății poporului? Ca să răspundem obiectiv la astfel de învinuiri și întrebări, e necesar să arătăm întâi de toate, într'o scurtă schiță, care este doctrina și atitudinea religiei creștine față de corpul omului.

Doctrina creștină despre trupul omului

După Sf. Scriptură omul este ultima și suprema capodoperă a lui Dumnezeu; e singura făptură ieșită direct din mâna lui Dumnezeu; cu trupul alcătuit din stihiele pământului, iar cu sufletul dela El, după chipul și asemănarea Lui. În vederea fericirii omului s'au făcut toate; în scopul sfînjirii și înălțării lui s'a desfășurat întreg planul mântuirii: s'a întrupat Iisus, s'a vestit Evanghelia, s'a întemeiat Biserica și s'au așezat sfințele Taine. Pentru om a pățimit Hristos, s'a răstignit, a înviat, s'a înălțat la cer și ne-a trimis pe Duhul Sfânt.

Misterul mântuirii privește și sufletul și trupul omului; așderea viața viitoare și veșnică este, după judecata din urmă, moștenirea lui dela Dumnezeu. Noi creștinii credem în înviere. Dar învierea nu privește sufletul, căci el e nemuritor, ci trupul. Iisus Hristos a înviat cu trupul și noi vom învia cu trupul!

Recunoaște oricine că trupul e neputincios (Marcu 14, 38) și poate deveni unealta poftelor și a păcatelor (Romani 6, 6), dar, oricum, e mai mult decât haina (Luca 12, 23). El face parte ca o cărămidă vie din trupul lui Hristos (1 Corinteni 12, 27; Efeseni 1, 23; 4, 12; Coloseni 1, 24). Nimeni niciodată nu și-a urit trupul, ci-l hrănește și-l încălzește (Efeseni 5, 29).

Trupul e trupul lui Dumnezeu (2 Corinteni 6, 16). De ce? Pentrucă:

1. Trupul e casa sufletului ce pine dela Tatăl nostru Dumnezeu;
2. Trupul e căminul harului ce vine dela Duhul Sfânt și
3. Trupul este parte vie și tainică în Biserica lui Hristos.

Cine dintre biologi a exprimat vreodată despre trup o doctrină mai înaltă ca aceasta expusă de Sf. Scriptură în general și de Sf. ap. Pavel în special? Nimeni și niciodată.

Toată Evanghelia se rezumă la o singură poruncă, la legea nouă, care este iubirea, cu cele două componente ale ei: iubirea lui Dumnezeu și iubirea aproapelui (care verifică pe cea dintâi). Dar amândouă își au chipul și asemănarea în iubirea de sine: Să iubești pe aproapele *ca pe tine însuși*. Cum te iubești pe tine, așa și pe aproapele. Aceste două iubiri sunt egale. Deci iubirea și îngrijirea corpului este o iubire legitimă și morala creștină cuprinde un capitol special despre datorile omului față de trupul său, între care se numără mai întâi grija de sănătate. Nu este niciun manual de morală care cuprinde aceste datorii și care să nu învețe că iubirea și grija de sănătatea trupului e o lege firească și dumnezeiască. — Atunci, de unde temeiul afirmațiunii că religia la noi este contrară biologiei?

Cele dintâi reguli de igienă — este un adevăr elementar acesta — recunoscut de toți medicii, religia le-a formulat. Religia totdeauna a avut ca ideal suprem fericirea omului, cât mai multă fericire și pe pământ și în cer. Și ce e mai mult și mai important și interesant că prindipille morale — cele dintâi și cele mai bune reguli de igienă — care fac pe oameni fericiți în ceruri, tocmai acelea îi fericesc și pe pământ, căci și pământul face parte din împărăția lui Dumnezeu.

Iată ce doctrină profesează și ce atitudine are creștinismul față de corpul omului. Poate ea să fie contra biologiei? Nu! Dealtfel dl I. Moldovan recunoaște că preoții noștri dinainte de război au fost factorii principali care au disciplinat poporul prin religie. Dar ei sunt și acum, deoarece noi după război nu am schimbat nimic din religie și preoții sunt astăzi și mai severi pregătiți, ca să-și împlinească rolul religios, moral și național în mijlocul neamului românesc, cu și mai multă competență și conștiințiozitate.

Biserica combate erorile și excesele

Biserica nu e contra biologiei, cum nu e contra științei în general. Ea combate numai erorile și excesele orideunde ar veni ele, pe care la urma urmelor le combate și biologia. Căci trupul nu este un câine să-l îndopi peste măsură cu mâncarea, sau cu beutura, sau cu osteneala, sau cu plăcerile vinovate, ș. a. m. d. Din acest punct de vedere ne aflăm pe aceeași linie dreaptă cu biologia. Suntem și noi conștienți de valoarea capitalului biologic uman și de relele care pot să-l primejduiască; stăm și noi cu întreg devotamentul în slujba pentru disciplinarea morală a neamului; înțelegem și noi imperativele naționalismului biologic, pentrucă religia a fost totdeauna trează și ne-a învățat și pe noi să fim totdeauna treji în slujba de păstrare și nobilare a sufletului și a sângelui neamului nostru, cu toate comorile specifice pe care le cuprinde.

O pildă: În acelaș an — 1926 — când d. I. Moldovan chema preoții să lupte pentru igiena națiu-

nii, dar înainte cu câteva luni, apărea în „Biblioteca creștinului ortodox” din Arad, Nr. 17, o broșură „Despre căsătorie” datorită păr. F. Codreanu. În această broșură, printr’o coincidență pe care o vom lămuri îndată, se cuprind cam aceleași idei, cu deosebire că într’una vorbește preotul, în cealaltă medicul. E și aci vorba de consolidarea statului și de înzdrăvenirea neamului prin întremarea familiei; căci familia e femella țării.

Între condițiile căsătoriei creștine, înșirate de păr. Codreanu, cea dintâi, după datoria spovedirii și a cuminecării, este sănătatea trupului. Citez:

„Prin căsătorie se leagă bărbatul de femeie și sufletește și trupest. Căsătoria e chemată să lege cerul cu pământul și pentru aceasta zic: în cei care se căsătoresc trebuie să fie curată și partea cerească, adică sufletul și partea pământească, adică trupul.

„Plugarii aleg grâul de sămânță, până nici nu l-au cosit. Aleg pe cel mai frumos din holdă, îl lasă să se coacă mai bine ca cel de moară, îl îmblătesc deosebit de de celălalt, aleg din el tot ce e străin și sec.

„În chipul acesta trebuie să se cerceteze sănătatea trupestă a tinerilor care doresc să se însoțească prin taina nunții. Dacă înțelegeți rostul îngrijirii, ce pune plugarul în alegerea sămânței celei bune, cum nu veți înțelege, de ce are să fie fără de morhuri, cei care se găsesc să întemeieze familie? Cel ce se găsește bo’nav, fie bărbat ori femeie, din sămânța boalei sale pune și în copii.

„Aș vrea să atrag luare aminte asupra unui fapt care ar putea să dele de gând medicilor. Sunt oameni nenorociți, care au pierdut un ochi, ori un picior ori mâna în război, sau gloanțele le-a trecut prin plămâni Mergeți să vedeți și veți afla că aceștia, cu toată sunt cu lipsuri trupesti, au copii sănătoși. Mergeți apoi să vedeți și vă veți umplea de milă și de jale, văzând copiii bețivilor fără cumpăt și ai celor cu boli lumești dobândite prin desfrânare. Cele dintâi sunt nenorociri, iar cele din urmă sunt păcate și păcatele se răzbună în urmași!

„Ce vom zice dar? Pot să se căsătorească cei ce au suferit prin nenorocire, dar să se oprească dela căsătorie cei care păcătând poartă în trup răzburarea păcatului.

„Prin urmare, bețivii cei fără de cumpăt și cei cu boli lumești, să nu se căsătorească. Să se mai oprească dela căsătorie și urmașii bețivilor fără de cumpăt și ai celor cu boli lumești, pentru că păcatul va urma să se răzbune până în a șaptea viță. Amintesc aici numai câteva feluri din urmașii bețivilor și ai desfrânașilor: cei cu boală de inimă, epilepticii, alienații, tuberculoșii și alții și alții, care numai milă pot să ne facă și de cari bunul Dumnezeu să ferească tot neamul omenesc, ferindu-ne de păcate noi înșine” (pag. 15—16).

Altă condiție a căsătoriei, pusă de Biserică și respectată ab antiquo: mirii să nu fie înrudiți, „fiindcă

în rudenile apropiate însuși sângele e înrudit, iar în sângele înrudit se găsesc aceleași morhuri... dacă se căsătoresc aceste rudenii își împreună și boala din trupul lor. E ca și când boala rudenilor căsătorite ar încheia și ea o căsătorie, dar sporirea boalei se face nu numai în bărbat și femeie, ci în copiii lor mai ales” (p. 17).

Altă condiție a căsătoriei este: curățenia sufletului, căci sufletul murdar va pângări și trupul. Și concludă părintele autor: taina mare și sfântă a nunții este taina înălțării neamului (p. 32).

Iată cât suntem de contrari biologiei. A spus părintele Codreanu ceva nou? Nu. A spus ceea ce în alte forme predică toți preoții și ceea ce a propagat totdeauna maica duhovnicească a neamului nostru, Biserica. Atunci cum se tâlmăcește coincidența și aproape simultaneitatea scrierilor cu aproape același conținut? Evident, prin identitatea cauzelor. Sunt problemele vremii și nevoile oamenilor care fac să ne întâlnim pe aceeași linie de luptă toți ostentorii și iubitorii de bine.

Asistența tinerilor în pragul căsătoriei

După ce am înlăturat învinuirea că nu suntem prietenii biologiei și ai igienei poporului, să vedem cum am putea răspunde și mai bine chemării noastre și Serviciului Social de a ne încadra în programul de lucru pentru exproprierea culturii și regenerarea neamului. Mai bine zis: cu ce putem colabora la igiena națiunii și care ar putea fi contribuția noastră la opera de refacere a sănătății poporului român?

Căile și mijloacele sunt multe, de ordin legislativ, educativ, instructiv, etc. Considerând însă că înălțarea și căderea unui neam începe cu tineretul și că celula vieții sociale este familia, rămâne să ne ocupăm de o singură față a problemei: ce asistență duhovnicească dăm noi preoții tinerilor în pragul căsătoriei? Este aproape de prisos să mai spunem că noi numai prin asistență religioasă și morală ne putem încadra în chip firesc și competent în programul sanitar al Serviciului Social. Dar prin aceasta noi împlinim aci rolul cel mai important, căci nimeni nu are asupra sufletului omenesc o mai mare putere de convingere cu preotul.

Se știe că în unele state s’a introdus obligativitatea examenului medical prenupțial; în Belgia, Germania și Turcia. Nu avem informațiuni precise să putem constata ce rezultate au dat. Se presupune totuși că rezultatele nu corespund așteptărilor, de o parte fiindcă nu se face destulă reclamă cu ele și de alta fiindcă într’o lume fără scrupule de conștiință certificatele de orice natură ar fi — uneori chiar și diplomele — se scot cu cheltueli destul de mici. De aceea credem că primul și cel mai însemnat examen ce-l poate da un tânăr înainte de căsătorie este de natură duhovnicească.

Problema trebuie pusă întâi de toate și cu toată seriozitatea și sinceritatea pe teren religios și moral, căci fără să avem în vedere o conștiință trează, sensibilă, ea nu se poate rezolva favorabil. Tinerilor în pragul căsătoriei e necesar să li se dea cea mai atentă asistență spirituală, educativă și instructivă, apoi medicală. De ce? Spuserăm, certificatele nu sunt totdeauna expresia unor jurăminte adevărate. Și chiar dacă ar fi, ele totuși sunt dovezi numai exterioare, formale. De internis, nu se preocupă.

Examenul duhovnicesc

Biserica nu se mulțumește numai cu mijloace sau cu măsuri de suprafață. Ea totdeauna privește lucrurile și problemele cu toată seriozitatea, în adâncul și în esențialitatea lor; ea prevede și previne relele sociale înainte ca societatea sau statul să sesizeze gravitatea lor. Așa e cazul și cu problema tinerilor în fața căsătoriei. Înainte de a fi vorba de legiferarea examenului medical prenupțial, Biserica a introdus obligativitatea examenului duhovnicesc, încă de pe vremea lui Șaguna și înainte de el. În episcopia Aradului s'a reintrodus în 1926 la propunerea Arhim. Policarp Morușca fostul stareț al mănăstirii Bodrogului, care a scris și o broșură în acest scop: „Căsnicia creștină“, publicată în „Biblioteca creștinului ortodox“ (Arad, Nr. 34—35, 1926).

În ce constă acest examen? Se știe. Tinerii nupturienți, înainte de încheierea căsătoriei, sunt chemați în fața preotului pentru ca să-și desvăluie secretul conștiinței. Aci sunt obligați să-și dea seama de credința și de faptele lor.

Corect este ca examenul să se facă conform dispozițiilor date: în câteva ședințe, atât individual, cu cu fiecare tinar în parte, cât și cu ambii deodată. Individual se discută chestiunile secrete și intime; în comun cele privitoare la datorile creștinești ale mirilor ca viitori soți, întemeietori de cămin familiar și de membri ai Bisericii, ai societății și ai statului. Așa este ideal și rezultatul ar fi cu mult mai mulțumitor, decât îl avem astăzi, când, de regulă, examenul se reduce la o spovedire și comunicare, și acestea săvârșite de atâtea ori cu prea multă superficialitate; de măntuială.

Nu este rău dacă examenul se face și numai în scaunul mărturisirii, dar cu două condiții sine quae non: să nu se facă în grabă și să fie pregătit după unele norme despre care vorbim îndată. Avantajul ce-l are examenul duhovnicesc în scaunul mărturisirii este incontestabil. Sfințenia Bisericii, puterea rugăciunilor penitențiale și peste tot solemnitatea slujbei religioase împrumută momentului o demnitate desăvârșită, care se resimte profund în sufletele nupturienților.

Obiectul examenului duhovnicesc

Acum ni se pun în față două întrebări: Care este obiectul examenului duhovnicesc și ce sfaturi,

eventual canoane, este necesar să dea duhovnicul penitenților în scaunul mărturisirii?

Obiectul examenului duhovnicesc se poate rezuma într'un singur cuvânt: sănătatea. Și fiind sănătatea de două feluri, sufletească și trupească, examenul va avea și el două părți: una privitoare la sănătatea spirituală și a doua privitoare la sănătatea fizică.

Examenul privitor la sănătatea sufletească cuprinde o scurtă dare de seamă despre

1. *Rugăciunile* pe care este obligat să le cunoască fiecare creștin: Impărate Ceresc, Preasfântă Treime, Tatăl nostru, Născătoarea, Din pat și din somn și eventual: Psalmul 50, Troparele de umilință și rugăciunile înainte și după mâncare;

2. Credeul creștin; cu foarte scurte lămuriri și completări ar cuprinde catehismul;

3. Virtuțile religioase și morale cu explicații foarte simple și foarte scurte, poruncile dumnezeiești și bisericesti, faptele îndurării trupesti și sufletești, păcatele contra Duhului Sfânt, cele strigătoare la cer și cele de căpetenie; toate acestea ar cuprinde morala creștină.

Examenul privitor la sănătatea fizică stă în strânsă legătură cu virtuțile, poruncile, faptele și păcatele mărturisite de nupturient, precum și cu impedimentele canonice și juridice ale căsătoriei. Acest examen se face mai simplu și mai firesc prin întrebarea, ce poate fi pusă în legătură cu porunca a șaptea: Ești sănătos? Dacă penitentul răspunde categoric: da! și nu sunt bănueli de nesinceritate, atunci situația duhovnicului este ușoară. Când însă nu avem răspunsuri clare, situația devine mai grea. În acest caz preotul e chemat să vorbească penitentului duhovnicesc despre cauzele bolilor sociale, sau de sânge, venerice, contagioase, și despre urmările lor nefericite asupra individului, asupra familiei, asupra societății, a statului și a neamului. Individul bolnav dacă se căsătorește face o crimă, deoarece duce sămânța boalei în familie, își infectează soția, își nefericește copiii; câte generații de copii nu ispășesc amar păcatele și bolile părinților?... Răul merge mai departe: societatea și statul sufăr greu pe urma căsătoriilor nesănătoase, căci au să poarte griji multe și cheltuieli extraordinare pentru a ocroti și asista progeniturile nefericite ale părinților bolnavi. Câte spitale, azile, temnițe și case de nebuni — icoane vii ale căsătoriilor vinovate, nu sunt pline de oameni ce sufăr urmările bolilor ascunse.

În felul acesta vorbind penitentului va simți și el gravitatea căsătoriei încheiată între membri nesănătoși și va consimți la o mărturisire sinceră și completă.

Sfaturi nupturienților în scaunul mărturisirii

Mărturisirea odată făcută și examenul încheiat urmează sfătuirea și eventual canonirea nupturienților

lor. E greu și nici nu e necesar să înșirăm aci toate sfaturile și canoanele ce se cuvine să le dăm nupturienților în scaunul mărturisirii. Ele decurg în chip firesc din obiectul mărturisirii și din rezultatul examenului duhovnicesc.

În general duhovnicul este chemat să vorbească nupturienților părintește.

1. Despre miezul Scripturilor sfinte : Dumnezeu, Biserică, Taine, porunci, virtuți și datorii creștinești și cetățenești, care toate privesc sănătatea noastră sufletească.

2. Despre viciile, patimile, păcatele și urmările grave ce le are o boală necurată, pentru sine, pentru soț sau soție, pentru copii, societate și stat, care toate privesc mai ales sănătatea noastră trupească. Haina nunții e păcat să îmbrace un trup bolnav sau păcătos. Și cum ne îngrijim pentru cununile de o haină curată, de sărbătoare, la fel suntem dator să îngrijim sănătatea totdeauna prin cercetarea și ascultarea duhovnicului și prin cercetarea și ascultarea medicului, când e cazul.

3. Despre misiunea nupturienților de a deveni părinți. Asupra acestei sfătuirii va trebui să ne oprim cu toată atenția și cu toată autoritatea duhovnicească de care dispunem, pentru a arăta nupturienților că încunjurarea voltă de a nu avea copii este un păcat strigător la cer o nelegiuire împotriva firii, împotriva trupului, împotriva soției, împotriva Bisericii, împotriva neamului și omenirii, împotriva moralei, tainei și sfințeniei căsătoriei, împotriva legilor și voiei lui Dumnezeu care ne-a binecuvântat și ne-a dat o misiune eternă procreatoare, când ne-a poruncit : „Creșteți și vă înmulțiți” (Facere 1, 28)!

4. Despre obligația nupturienților de a fi de aceeași „lege” și de a avea în casă o carte de rugăciuni și a se ruga din ea. Li se vor recomanda „Cartea de rugăciuni”, ediția din Sibiu, cea cu 75 sau cea cu 25 lei. Sau necondiționat excelenta Carte de rugăciuni tipărită de Fundațiile Regale cu subprețul de 5 lei exemplarul. Fiecare parohie ar trebui să aibă un mic depozit de cărți de rugăciuni ca să fie la îndemână din caz în caz.

Ocazia este unică și momentul e solemn. Sunt oameni cari viața întregă rețin și-și aduc aminte cu drag de sfaturile primite dela preot într-o astfel de clipă sfântă și deci sărbătorească.

Duhovnicul are cea mai mare influență asupra sufletului omenesc. Dacă el, în scaunul mărturisirii, nu poate convinge și îndupleca la fapte bune, atunci numai asprimea legilor de stat mai poate ajuta ceva. Dar și în privința aceasta se știe că aproape fiecare om își face o ambiție din istețimea diavolească de a se sustrage de sub obligativitatea legilor. Așa încât și aci, ca oriunde : chela problemei o deține religia ; conștiința, cultura sufletească și mai presus de toate Dumnezeu, care ne arată și ne deschide ușa mântuirii, calea spre fericirea întregă și eternă.

Concluzii și propuneri

Din cele ce am spus până aci rezultă următoarele concluzii :

1. Biserica e prietena cea mai bună a omului, a igienei poporul în special și a biologiei în general. Tot ce crede și învață religia stă în slujba sănătății omului și a ridicării potențialului său de fericire atât pe pământ cât și în ceriuri.

2. Examenul duhovnicesc al tinerilor în fața căsătoriei este un mijloc eficace pentru a-i disciplina și a le verifica sănătatea spirituală și fizică, precum și pentru a-i determina la hotărâri care să le asigure trăirea învățăturilor creștine și respectarea principiilor ce le cuprinde și le propagă „Igiena națiunii”. Trebuie să socotim examenul duhovnicesc — nu știm dacă el există pe toată țara — ca un mijloc binecuvântat de Dumnezeu pentru a face bine aproapelui prin îndrumări serioase de cuprins religios, moral și igienic. El se cere aplicat cu toată răbdarea și cu toată seriozitatea și sfințenia.

Pentru ca aceste concluzii să aibe și efecte practice cât mai eficace, facem și următoarele propuneri :

1. Preoții, respectiv secția Asociației „Andrei Șaguna” — Arad, să-și însușească integral îndrumările pe care părintele protopop și președinte al ei Florea Codreanu le-a dat de curând preoților din topopiatul Arad, adică :

„Să țină în cadrele cercurilor religioase, la misiuni și cu alte prilejuri conferințe și predici cu acest subiect, căutând să se ferească de vulgarități, care displac și înstrăinează ;

„să atragă atențiunea tinerilor nupturienți, să se caute dacă sunt deplin sănătoși, apoi ca să se trateze, pentru a înlătura boala ;

„să sfătuiască pe părinții tinerilor, să stea de ei în vederea asigurării sănătății și a fericirii lor” (Ordinul Nr. 117 din 13 Mai 1939).

2. Pentru o mai bună reușită a examenului duhovnicesc să se tipărească de Secția Asociației o foaie volantă scrisă pe o singură pagină în care să se cuprindă — ca într-un călindar de perete — pe scurt și limpede materia examenului duhovnicesc, așa după cum am schițat-o când am vorbit despre obiectul lui. Foaia aceasta se va trimite la toate oficiile parohiale și se va da gratuit nupturienților pentru a medita asupra cuprinsului ei înainte de spovedania obligatorie. Chiar dacă nu se va învăța de rost, cetirea ei va fi cât se poate de folositoare. Eu m'aș angaja să o fac în colaborare cu părințele Codreanu.

În felul acesta contemplat și aplicat examenul duhovnicesc al tinerilor în fața căsătoriei ei va avea cel puțin același rezultat pe care îl va putea avea examenul medical prenupțial în cazul când obligativitatea lui va fi legiferată, iar noi vom avea mulțumire că purtăm grijă efectivă de sănătatea națiunii și că ne împlinim în bună parte misiunea pe care o așteaptă dela noi Serviciul Social, Neamul și Dumnezeu.

La încheierea anului școlar.

În viața copiilor noștri se încheie un an de grije și de bucurie. Fiecare zi de școală își are bucuriile și grijile ei. Incercat-ați vreodată voi, părinții, cari nu sunteți învățători, să pătrundeți în taina învățământului? E mare și frumoasă taină. Nici nu poți fi așa de străin de copii și de școală, să nu dorești să pătrunzi cât de puțin în această taină. De aceea poți vedea moșnegi, cari se opresc în fața școlii și privesc să vadă sau ascultă să audă, ce fac copiii în curtea sau în clasa școlii. Și moșnegii vreau să știe ce-i învățământul.

Unii numesc învățământul zicându-i instrucțiune și înțeleg dobândirea cunoștințelor. Alții îi zic educațiune și înțeleg formarea omului bărbat și de omenie. Adevăratul învățământ și cunoștințe dă și oameni de omenie și bărbați crește. În acest scop sunt școlile și învățătorii. De altfel, clădirea școlii, oricât ar fi de mare și de frumoasă și oricât ar fi de plină de copii, fără învățător, încă n'ar fi școală.

Creștinii vechi se închinau și în peșteri și în crepăturile pământului. Precum se prefăcea peștera în biserică sfântă, așa se poate prefăce în școală și o colibă, dacă în mijlocul copiilor din ea lucrează un suflet. *Glasul gurii* lui va fi grăit de gura copiilor, *focul din ochii* lui se va oglindi în ochii copiilor, *faptele mânilor* lui vor fi săvârșite de mâinile copiilor. Toată lucrarea ființei lui va fi urmată de lucrarea copiilor.

De aceea, încheierea anului școlar e un prilej de socoteală. E copilul mai cuminte, mai bun, sau tot cum a fost la începutul anului?

Cei mai mulți părinți, ai căror copii sunt răi și leneși, au obiceiul să pună vina pe învățători. Este adevărat, că nu toți învățătorii sunt la fel. Să se știe însă, că ingeri de ar fi toți învățătorii, n'ar fi și copiii asemenea. Învățătorii singuri nu pot face oameni bărbați și de omenie din copiii noștri. Iată, de ce.

Una era școala veche și alta e școala de acum. În vechime se învăța puțin, azi se învață mult. Atunci se căuta să învețe și ce nu înțelegeau, azi trebuie să știe judeca. Atunci învățătorii nu se frudiau să cunoască firea școlărilor, azi dela cunoașterea aceasta pornește totul.

Copiii de azi se deosebesc de cei din vremile trecute. Mai ales copiii de acum, născuți din părinți cari au trecut prin groaza războiului, sunt mai neasfâmpărați, iuși și la minte și la fapte.

Poate tot războiul și grozăviile lui sunt pricina, că azi sunt mai mulți copii răi decât în vremile dinainte de bătaie. Să vedeți de exemplu, cum a crescut numărul copiilor judecați în țara noastră în anii 1925—1930 : 15.556, 18.857, 21.742, 22.972, 24.872, 27.295. În acești șase ani avem deci peste 130 mii de copii judecați. La număratoarea această tristă se mai adaugă, că mulți din ei n'au umblat la școală deloc. Noi însă zicem, că și de-ar fi umblat, vina răutății lor e întâi vina părinților, căci părinții sunt mai mult cu ei și copiii dela părinți învață mai multe : și burte și rele.

Cum să învețe părinții pe copii, când unii nici nu știu carte? Dar nu știință de carte se cere aci, ci mai vârtos dragoste și trăgere de inimă.

Într-una din cărțile sfinte ale Vechiului Testament se istorisește o întâmplare, din care putem înțelege dragostea și trăgerea de inimă trebuincioase. Un copil s'a îmbolnăvit și a murit. Mama sa l-a dus la prorocul

Elisei, să-l învieze. Elisei și-a întins toiagul și a zis femeii : Să pui toiagul meu pe fața copilului. Femeia a făcut așa, dar copilul tot mort a rămas. Atunci Elisei a luat copilul, l-a dus într'un foisor și acolo, singur cu mortul, s'a culcat să încâlzească pe copil. *Gura* și-a pus-o pe gura copilului, *ochii* pe ochii lui, iar *mânile* și le-a întins pe mâinile copilului. Și, minune, carnea copilului a început să se încâlzească. Prorocul a strigat servitorului : Chiamă pe Sunamita, pe mama copilului. Copilul înviase și maica sa a putut să se bucure de viața nouă a fiului său.

Patru lucruri înțelegem din minunea aceasta.

1. Că sfatul înțeleptului Solomon, de a nu cruța nuiava față de copiii îndărătnici, este bun pentru un moment. Viață nouă însă nu poate da nici nuiava lui Solomon, nici toiagul lui Elisei, ci căldura ființei tale, fie că ești învățător, fie că ești tată sau mamă.

2. *Gura* ta să fie izvor de înțelepciune și de căldură pentru gura fiului tău, cum a fost gura lui Elisei izvor de viață. Cuvintele gurii tale să fie alese. Nu otrăvi gura și sufletul copilului cu vorbe murdare, ci încâlzește-l cu vorbe înțelepte. Mai ales cuvintele de rugăciune înfrumusează și întăresc sufletele. Rugați-vă împreună cu copiii voștri, cel puțin odată la zi.

3 Din *ochii* tăi să strălucească focul sufletului cu toată lumina lui. Focul ochilor tăi se oglindește și intră în ochii copilului și-l obișnuiesc să cunoască frumusețea lumii. Nu fiți ca cei cu gălbinare, că toate le văd posomorâte, nici ca cei cu ochii injectați, că toate le văd în foc și turburi. Ați auzit, că luminătorul trupului este ochiul.

4. *Mânile* tale să le oprești dela fapte rele și să le zorești spre cele bune, căci așa va fi și copilul tău. În unele părți mamele torc, sau scriu, citesc, aruncă boabe de grâu cașicând ar semăna, câtă vreme li-e la bottez fata sau băiatul. Se zice, că în felul acesta vor toarce fetele, vor învăța bine băieții sau vor fi buni plugari. Adevărul este, că trebuie să te vadă copilul lucrând toată viața și hărnicia ta va fi pildă și îndemn pentru el.

Gura, *ochii*, *mânile* și toată făptura și toată viața ta să fie izvor de viață pentru copilul tău. În școală nu cartea, ci învățătorul, iar acasă nu vorba ta aspră, ci tu însuși ești cartea cea vie, din care să citească pruncii clipă de clipă, an de an și toată viața sa.

În anul școlar ce se încheie, învățătorii au făcut ce au putut în școală. Școala cea mare și adevărată e la tine acasă, ești tu, tată și mamă.

Copii își închid cărțile, le pun bine sau le aruncă. Deschideți voi, părinții, o carte nouă, o carte bună înaintea copiilor voștri. Cartea frumoasă a vieții voastre frumoase. Sufletele lor se vor prinde o nouă viață, spre binele lor, spre bucuria voastră, spre fericirea neamului nostru și spre lauda lui Dumnezeu.

Prof. Florea Codreanu

O lege nouă

M. Sa Regele Carol al II a sancționat, mai în zilele trecute, noua lege pentru reorganizarea învățământului primar prin care se urmărește crearea unui tip de școală elementară, care, pe lângă misiunea de până acum, culturală și națională, trebuie să țină seamă de noule cerințe sociale și economice.

Dăm, mai jos, câteva din provinciile ce stau la

baza acestei legi, înfățișate de dl P. Andrei, ministrul educației naționale, în expunerea de motive.

Desvoltarea poporului românesc, în noul ritm al Statului, reclamă o reformă a învățământului primar, potrivită cu cerințele noastre specifice. Principiile noi după cari se călăuzește azi viața publicului românesc trebuie să intre în conștiința tuturor. Școala nouă, având să pregătească *solidaritatea tuturor forțelor*, nu se va mai baza pe vechea concepție individualistă, ci va accentua *ideea de integrare a individului în comunitate* și de subordonare față de dânsa. De aceea, în legea nouă, se dă un rol de seamă *cooperației, Străzii Țării și Serviciului Social*. În școala primară se face selecționarea celor mai bune elemente din cari se va crea elita conducătoare a Statului. Aptitudinile acestor elemente trebuiesc urmărite și dezvoltate. În scopul acesta, s'au introdus fișele personale și concursurile județene pentru absolvenții clasei a IV-a și a VII-a primară.

Noua lege mai prevede crearea căminelor pentru copiii mici, cu frecvență facultativă sub 5 ani și obligatorie dela 5 ani.

Învățământul primar, în trecut, a avut un caracter *prea teoretic*. Cunoștințele dobândite de elevi nu formau un tot armonic, sintetic și, ca atare, nu se prea puteau aplica în viață. De aceea, în legea nouă, se accentuează *caracterul practic și sintetic* al învățământului primar. Metoda de predare trebuie să fie *cea integralistă*, adică cunoștințele nu trebuiesc introduse în mintea copilului în mod separat, ci integrate în unități de viață. Se va executa un program minimal care să cuprindă cunoștințele de bază pentru urmarea școlii secundare. Se va mai executa, apoi, și un program de adaptare științifică, potrivit cu regiunile economice și geografice, după sat și oraș. Astfel în centrele rurale vom avea tipul agricol-gospodăresc, iar în cele industriale și urbane, tipurile industrial și comercial. Cursul supra-primar de 3 ani, obligator pentru toți cei ce nu urmează școala secundară, va avea chemarea să-i facă elevului pregătirea profesională pentru cele trei mari ramuri de muncă productivă : agricultură, industrie și comerț. Cunoștințele absolvenților școlii primare vor putea fi întregite prin cursuri speciale, organizate de Ministerul Ed. Naț. în colaborare cu Serviciul Social și Straja Țării. Cei ce nu știu carte sunt supuși obligativității școlare până la vârsta de 21 de ani. Pentru aceștia se vor face cursuri aparte în școli, fabrici și cazărmi. Noua lege mai cuprinde dispozițiuni în legătură cu drepturile și îndatoririle învățătoșilor și directorilor precum și unele modificări în organizarea școlilor normale, care li formează pe învățătorii noi.

Subliniem art. 33 din noua lege care-i privește pe preoți și care sună astfel : *„Școala primară va da o deosebită importanță educației religioase, care este încredințată preotului. Toți copiii de orice religie sau rit ar fi vor trebui să primească instrucție religioasă. La școlile de stat aceasta o va face preotul, la școlile confesionale ecleziastul fiecărei religii, iar pentru copiii de alte rituri se va face această educație religioasă în familie. În exercitarea acestei îndatoriri, preotul este supus legilor și regulamentelor școlare, întocmai ca și învățătorii. Nerespectarea lor aduce sancționarea celor vinovați din partea autorităților bisericești, în urma propunerii Ministerului Ed. Naționale. Unde nu este biserică și nici preot în sat sau în apropiere,*

instrucția și educația religioasă vor fi făcute de învățător“.

Noua lege deci pregătește tineretul nostru pentru ocupațiunile agricole, industriale, comerciale și profesionale, ca, prin această pregătire practică, să poată ocupa locul ce li se cade în întreprinderile industriale și comerciale, atât de coplesite azi de streini.

s. ș.

Un idol modern: sportul

E o caracteristică imbucurătoare a vremurilor pe cari le trăim, că se pune un pond deosebit și foarte grijuliu, pe sănătatea și frumusețea trupului. Lozinca e : educația fizicului înainte de toate ! Băieți și fete, bărbați și femei, aparținând tuturor păturilor sociale, se străduiesc a da trupului ceea ce este al lui. Trecutul a păcătuit mult și intenționat în privința aceasta, iar viitorul va avea să deslege încă multe din problemele așa numite „higienice“, ale trupului, căci ca mil și mil de oameni aleargă ziua și noaptea, fără ca să dea respectul și grija cuvenită trupului lor.

Un mare psiholog și pedagog german F. W. Förster închină din multele sale gândiri, pe cele mai alese și serioase, educației fizicului omenesc. Dar tot el scrie între altele : „Euripides — (poetul tragic al Grecilor,) — zice, că în Attica sunt nespuse de mulți pierde-vară, netrebniți, păcătoși, însă cel mai desmățați sunt atleții !“ Și această observare — zicem noi, — nu sună numai pentru Attica și vremurile ei, ci și nouă celor de acum. Cât de fatal și încă în scurtă vreme, a influențat asupra stării sufletesti „training“-ul fizic, ni-o dovedește realitatea.

Prin supunerea oarbă acestui idol modern numit sport, în diferite naturi omenesti la naștere foarte rapid un nesuferit tip omenesc, plin de orgoliul siguranței fizice, plin cu „eul“ său pururea opozant, fără respect față de autoritate, părinți sau oameni mai în vârstă, sgomotos, obraznic și nepăsător până în cele mai mici obiceiuri. În tineretul de toate categoriile, se naște o predispoziție blazată pentru tot ceace se numește cultură sufletească, o credință deșartă cu privire la însemnătatea sufletului în viață.

Expresiunea lui Juvenal din Satira X 356 : „mens sana in corpore sano“, a devenit azi o dogmă a materialismului. Să punem întrebarea : este oare adevărat, că numai într'un trup sănătos se află un suflet sănătos ? Este sănătatea sufletească numai o funcțiune a unui corp robust ? Noi știm că corpul slăbuț și debil numai prin suflet poate să reinvie, să fie disciplinat și silit la activitate. Dar cum va fi chemat sufletul la aceasta înaltă chemare a sa, dacă omului i se injectează încontinuu ideea materialistă, că într'un corp slăbuț, nu poate locui un suflet sănătos și capabil ?

Istoria ne dovedește și nu cu un singur exemplu, că într'un corp foarte sănătos, poate adeseori locui un suflet josnic și vestejit, câtă vreme într'un corp plăpând, într'un sistem nervos slăbuț, se află cele mai vii și mari puteri sufletești.

Foarte corect zice marele scriitor Tolstoi : mens sana in corpore sano, a fost numai odinioară un mare adevăr, azi însă adevărul este chiar contrarul : *numai un suflet sănătos poate susține un trup sănătos*

O viață adevărat morală conține în sine toate condițiile: de muncă, hrană simplă, cumpătare, castitate, etc.

Se știe că cultul exagerat al trupului, aduce cu sine îmbolnăvirea și scăicirea sufletului.

Dar asfel de gânduri sunt străine, ca să nu zic ridicole înaintea unei mare părți a societății. Cel care le vădește îl paște pericolul de a fi timbrat cu epitețe ca: nemodern, trecut, uzat.

Mii și mii de oameni sunt gata de a jertfi pe altarul idolului modern, orce moment liber, bani, bunuri, toată forța. Iar celui cărui îi surâde acest idol, este respectat, este ridicat în slăvi de mulțimea supusă idolului. Cel ce bate vreun record în vreun domeniu al sportului, este știut și cunoscut de toată lumea. Nu cultura sufletească, ci cultura mușchilor este lozincă milioanei de oameni. Pantaloni scurți, bufanți pentru fete și băleți, fotbal, mirosul de benzină și de grajd și literatura de „totalizare” răsar, cresc și se înmulțesc ca ciupercile după ploaie. Idolul sportului, stăpânește.

Sub scutul acestui idol modern devine imposibilă formarea caracterului, viața este lipsită de adevărata moralitate, dându-se astfel naștere la caricaturi ridicole de personalități omeneste, iar sufletul își pierde din ce în ce tot mai mult terenul de activitate.

Terenul de activitate al sufletului este: comunitatea iubirii și a voinții cu Dumnezeu. Odată s'a pierdut această comunitate prin tendința omului de a detrona pe Dumnezeu și a se zeifica pe sine. Mântuitorul, prin Golgota, ne-a împăcat cu bunul Creator. Oare acum nu este o adevărată nebulie, ca de dragul idolului modern al sportului să ne punem iarăși în joc mântuirea sufletului?

Să nu uităm că cel care face din sport idol va avea să simtă judecata Aceluia, care zice: „Eu sunt Domnul și Dumnezeuul tău, să nu ai alți dumnezei, afară pe mine!”

Prof. G. Popoviciu.

O carte necesară

Călătoream, drum lung, în acelaș compartiment, cu un preot romano-apusean. Fiind de dimineață, luai o cântăcică de rugăciuni. Ca o replică, acela scoase și el o carte, legată frumos și începu să se roage. După ce isprăvi, văzându-mă, că închid cartea, mă întrebă, privind pe geamul vagonului minunata priveliște a Carpaților Păduroși: „Dumneavoastră n'aveți breviar?” Am simțit intenția întrebării. Și în loc de răspuns, i-am cerut să vadă cartea atât de ostentativ prezentată — breviarul — și am frunzărit-o.

Observai, că are pericope din T. V. (și Psalmi) și din T. N., cu comentarii la locurile respective, ca rugăciuni și cu scrieri de ale Sf. Părinți, adecvate. Și m'am gândit atunci, că nici nouă nu ni-ar strica un astfel de „breviar”, sau dacă ne temem de acest nume și de acuza că am fi imitatori ai romano-apusenilor — o carte de rugăciuni, respectiv lectură, *obligatorie și specială pentru preot*, numească-se ea cum s'ar numi.

A trecut de atunci, în Februarie, un an și acest gând mă stăpânea mereu, deși voiam să-l abandonez, argumentând pro și contra. A trebuit, totuși, să-l înscriu în cele din urmă, pe hârtie: Este necesar. Totuși ca și disciplina rugăciunii, care — de ce n'am recu-

noaște-o? — lasă de dorit. În cartea aceasta s'ar iniția și concretiza acea disciplină.

Mi se va obiecționa: Avem Ciaslovul. Dar Ciaslovul nu este numai al preotului, ci și al credincioșilor. E adevărat, că și „breviarul” catolic își are lecțiunile aranjate — ca și Ciaslovul — după ore și zile, dar el este exclusiv al clericilor, pe lângă alte câteva deosebiri. Este o diferență între preot și credincioși. Tot așa trebuie să fie și între rugăciunile lor. Apoi, Ciaslovul n'are caracter de lectionar, așa de pronunțat și cu un evident scop didactic, totodată. E adevărat, că breviarul este o prelucrare a Ciaslovului, respectiv a „orariului”, dar el este „anunț pentru trebuința clerului latin¹⁾ și a fost prelucrat cu lecțiuni organizate, luate din Evangheli și Epistole și bucăți din T. V., matcuseamă Psalmi. Ciaslovul are din Sf. Scriptură: psalmii. Iar din Sf. Tradițiune n'are decât troparele și stihirile de cântat, sau rugăciunile. Asta nu înseamnă, ca „breviarul” nostru să excludă Ciaslovul — nici n'ar putea — dar pentru clerici ar fi de mare folos.

„Breviarul” ar înlocui, în parte, lipsa traducerilor în românește din Sf. Părinți, având și înțelesul ortodox al textelor sfinte, adecvate.

Iar ceea ce ar fi mai însemnat, este *obligamentul* cetirii acestei cărți, sub pedeapsă aspră, în fiecare zi de trei ori. Astfel preotul s'ar *vedea îndemnat*, ar primi *inițiativă* și ar avea *ceva potrivit* pentru rugăciune.

Așa încât, ceea ce impune această carte de rugăciune, strict *obligatorie și specială* pentru preot, este disciplina care se leagă de ea: *Disciplina rugăciunii*.

Cineva, acuzând preoțimea noastră de materialism și formalism, zicea: că preotul, când slujește și se roagă la altar, nici nu e atent la ce spune, ei gândește la alte lucruri cu totul străine; — că nu se prea îndeletnicește cu rugăciunea ș. a. Sunt, din păcate, acuzații frecvente, care trebuiesc spulberate printr'o disciplină a rugăciunii, printr'un exercițiu, fie chiar ostentativ, vizibil, al rugăciunii.

„Iar tu când te rogi — îmi veși zice — retrage-te în camera ta...” E adevărat. Dar, să ne gândim: numai rugăciunea launtrică, fără semnul crucii, de pildă, e complectă? Sau când ești obligat să te rogi față de alții, e de ajuns să-ți exteriorizezi rugăciunea ta cu semnul crucii? Pentru Dumnezeu da. Pentru cei ce stau în preajma preotului și fac comparație între cel ortodox și cel catolic de cele mai multeori după exterior, nu. Deci, când voiu fi nevoit să mă rog — pe tren de exemplu — trebuie să mă gândesc că, pe lângă rugăciunea inimii smerite și evlavioasă mai este și o chestiune — e adevărat mult mai puțin, importantă — de prestigiu pentru Biserica, pe care eu, ca preot, trebuie s'o reprezint în primul rând.

Cu lecționarele ei, această carte ar servi un material de *reîmprospătare a principiilor Ortodoxiei*, prin locuri din Sf. Scriptură și Sf. Tradițiune, spre apărarea adevăratei credințe, deci o *armă împotriva ereticilor* de toate categoriile. Așa fiind, nu numai că, în ce privește cuprinsul „breviarul” nostru, *nu trebuie imitat* după romano-apusenii, dar chiar lecțiunile lui trebuiesc alese și organizate în așa fel, ca ele să aibă caracter apologetic și chiar — polemic în contra învățăturilor „evoluate”, catolice și ale altor confesiuni și

¹⁾ Mitrofanovici-Tarnavski: Liturgica, Cernăuți 1929; pag. 267.

secte — prin simpla prezentare a învățăturii Scripturii și a sf. Părinți pe care noi am păstrat-o intactă.

În felul acesta, s'ar promova — cât de cât — căci depinde și de *proprietarul „breviarului“* — spiritul de ordine și conștiințozitate în ce privește rugăciunea. Și s'ar ajunge la rezolvarea unei vechi probleme, căreia nu i s'a impus o disciplină destul de severă: *reglementarea rugăciunii, când alte confesiuni, ba chiar și slujitorii T. V. — Evreii — o au reglementată.*

Iată dar : cu modeste mijloace științifice, dar cu vie dorință de mai bine, am ridicat o nouă chestiune, pe care o găsec spre folosul spiritualității vieții noastre. Cred că o viață duhovnicească tot mai adâncită a preoșimii este chiar necesară, nu numai utilă. Și cred, că pomenita carte ar ajuta la realizarea acestui scop.

de *Presbiter B.*

Duminea 4 după Rusalii.

Creștini tainici

Bolnavii, neputincioșii, cei cari aveau lipsă de ajutorul Domnului Hristos, spre a fi vindecați, erau aduși de obicei înaintea Lui: „toți câți aveau bolnavi, cu fel și fel de boale, i-au adus la el; ci el punându-și mâinile pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoși“ (Luc. IV, 40). Isus îi vindeca, fără să se lase mult rugat; iar evanghelistul, descriind aceste vindecări, adesea nu slăruia asupra lor, deoarece erau vindecări obișnuite și cerute în împrejurări de rând.

Într'o zi însă, îi eși în cale un ostaș, o căpetenie ostășească de lege păgână, care îl roagă să-i vindece sluga. Domnul se pregătea să-l cerceteze acasă, când sutașul roman îl roagă să nu se obosească, ci să săvârșească minunea numai cu cuvântul, dela distanță.

„Iar Isus, auzind acestea, s'a mirat“ și a zis mulțimii: „Vă spun că nici în Israil n'am aflat atâta credință“ (Mat. VIII, 10)

A și avut de ce să se mire. În apostolatul Lui, dacă a mai avut de vreo două trei ori prilejul să se minuneze de revărsarea cea din cale afară de bogată a credinții inimii omenești. Toți câți îl rugaseră, îl rugaseră și fiindcă voiau să se scape de o oarecare suferință a trupului.

De bună seama, că merită laudă credința, care te îndeamnă să spargi chiar acoperișul casei spre a ajunge înaintea lui Isus. Credința orbilor, cari cer așa de stăruitor lumina. Credința sutașului însă, impune o mare admirație. Mai mult ca și credința sutelor de vindecați până aci; decât credința lui Israil — a Israilului liniștit și oarecum încrezut.

Isus întâlnise de data aceasta o credință mai vie ca de obicei. Și încă la cine? La unul pe care după arătarea din afară, nici cum n-ai fi fost îndreptățit să-l numești al lui Isus. De aceea se și bucură Mântuitorul: *iată pot fi și păgâni numai după nume.* Iată prototipul unui alt ostaș păgân: Saul din Tarsul Ciliciei și, poate, și al altora.

Să fie, oare, și azi păgâni cu înclinări creștinești? Dacă sunt, de bună seama că sunt ca să fim despăgubiți de creștinii, de „Israeliteni“ în cari Domnul n-a aflat atâta credință cât în sutaș. *Ca să fim despăgubiți de aceia, despre cari sf. Evanghelist Ioan zice: „Mușii au crezut întru numele lui, văzând minunile pe care*

le făcea. Ci Isus nu se încredea în ei, pentru că îl cu noștea pe toți“ (II, 23-24).

I-am vrea însă pe aceștia, pe sutașii nedeclarați încă ai lui Hristos, creștini deplin: cu toată inima și cu tot cugetul.

Poate, că e de lipsă în acest scop, de vreo zi de întristare și de răstignire; de vreo seară a vieții, ca seara tâlharului de pe cruce.

Poate, că se va întâmpla aceasta, într'o amiază mare, de însetare, de arșiță și dogoare: ca aceea dela fântâna lui Iacob.

Poate, că într'o zi plină de huruitul afacerilor: ca cea zi a zbuciumatului Zacheu.

Ori, poate, că nu va fi de lipsă, decât de pacea unei nopți înstelate: ca aceea a tainicului discipol Nicodim.

Pr. Gh. Perva

Sumarele

sesiunii ordinare din anul 1939 a Adunării Eparhiale ținută în 7—8 Maiu 1939.

(Continuare)

19. Privitor la punct 9 din raportul general al Consiliului Eparhial plenar No. 3.380/1939 îmbinat cu raportul special No. 228/1939 al Consiliului Eparhial plenar cu privire la necesitatea revizuirii Regulamentului consistorial din anul 1908, precum și cu privire la cele cuprinse în punctele 25—29 din raportul general al Consiliului Eparhial Secția Culturală No. 3.314/1939, comisia organizatoare prin acelaș raportor propune, iar Adunarea Eparhială după lămuririle date de Prea Sfinția Sa Părintele Episcop,

hotărăște: a) Regulamentul consistorial din 1908 fiind în mare parte perimat să fie luat în studiu de revizuire și de adaptare la nouile situații, ținându-se seamă de concretizările făcute de Secția Culturală și luate la cunoștință aprobatoare prin hotărîrea No. 51/1938 din sesiunea trecută. b) Până la votarea Regulamentului în chestiune, Consiliul Eparhial plenar este invitat să voteze de acord un normativ cu privire la revizuirea și noua repartizare proporțională a agendelor, punându-l în aplicare fără amânare. c) Despre executarea acestei hotărîri se va raporta la proxima sesiune.

20. În legătură cu raportul special al Consiliului Eparhial, ca Secție Administrativă bisericească No. 3.337/1939, cu privire la necesitatea ridicării mai multor comunități bisericești filiale la starea de comunități parohiale matre, precum și la reducerea succesivă a numărului de parohii și parohi în comunitățile bisericești cu mai puțin de 1.800 suflete, acelaș raportor în numele comisiei organizatoare propune după lămuririle date de Prea Sfinția

Sa Părintele Episcop și după ce ia cuvântul dl Dr. Aurel Ciobanu,

Adunarea Eparhială află că acest proiect este justificat și din considerațiuni principale precum și din cele duhovnicești și pastorale, încredințând proiectul, Consiliului Eparhial spre executare succesivă.

21. Dl Dr. Iustin Marșieu, ca raportor al comisiei de control, citește procesul verbal al comisiei de control a Adunării Eparhiale înaintat cu No. 3.691/1939 și propune luarea la cunoștință, remarcând în special îmbunătățirile din gospodăria Sf. Mân. Bodrog și ale Internatului de fete Diecezan. Cu privire la cele raportate despre tipografia și librăria Diecezană, Prea Sfinția Sa arată proiectele de îmbunătățire, punându-se aceste instituțiuni în serviciul strict bisericesc de propagandă religioasă-culturală, și după ce la această chestiune mai iau cuvântul deputații Dr. Pompiliu Ciobanu, Dr. Aurel Ciobanu, Dr. Mihai Mărcuș și părintele Sava Seculin,

Adunarea Eparhială la la cunoștință cele raportate

22. Punându-se la ordinea zilei alegerea unui consilier referent în Secția Administrativă bisericească a Consiliului Eparhial și a unui consilier referent în Secția Culturală, Prea Sfinția Sa, exprimă regretele eparhiei pentru pensionarea Prea Cucernicului părinte Dr. Gh. Ciuhandu consilier referent cultural și pentru împrejurarea, că Prea Cucernicului părinte Procopiu Givulescu consilier referent bisericesc nu mai poate să funcționeze în această calitate din cauza normelor de pensionare a consilierilor referenți. Prea Cucernicului părinte Procopiu Givulescu îi exprimă mulțumiri pentru marile servicii aduse eparhiei în timpul de 1 an cât a funcționat în calitate de consilier referent bisericesc. De asemenea exprimă mulțumiri și Prea Cucernicului părinte Dr. Gh. Ciuhandu pentru serviciile aduse eparhiei timp de 34 de ani în calitate de consilier referent cultural, în care timp Prea Cucernicia Sa s'a identificat cu Secția culturală, începând cu vremurile grele din era trecută și până azi, păstrând tradiția culturală a eparhiei Aradului. După acestea ședința Adunării Eparhiale se suspendă transformându-se în consfătuire. După redeschiderea ședinței alegându-se ca scrutatori deputații Dr. Patriciu Țiucra și Dr. Iustin Marșieu se procedează la votare. La deschiderea scrutinului se constată că s'au exprimat pentru fiecare loc de consilier referent câte 38 de voturi, la postul de consilier referent bisericesc s'au dat pentru Prea Cucernicia Sa părintele Traian Cibian 36 voturi și pentru Prea

Cucernicia Sa părintele Dr. Ștefan Cioroianu 2 voturi, iar la postul de consilier referent cultural s'au dat pentru Prea Cucernicului părinte Calus Turicu 23 voturi, pentru P. C. părintele Ioan Marșieu 9 voturi, pentru P. C. Sa Dr. Ștefan Cioroianu 3 voturi, pentru P. C. Sa părintele Viorel Mihașiu 1 vot și s'au mai dat 2 voturi albe.

În urmare Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Andrei declară că Adunarea Eparhială a ales ca consilier referent bisericesc la Secția Bisericească a Consiliului Eparhial din Arad pe P. C. Sa părintele Traian Cibian, iar ca consilier referent la Secția Culturală pe P. C. Sa părintele Calus Turicu, confirmându-i deodată în aceste posturi, prin consimțământul său canonic.

Prea Sfinția Sa părintele Episcop Andrei exprimă nădejdea că noii aleși vor răspunde chemării ce li s'a încredințat. Cei aleși mulțumesc pentru încrederea depusă într'înșii de Prea Sfinția Sa Părintele Episcop și Adunarea Eparhială, promițând că se vor strădui din toate puterile a se arăta demni de această încredere.

23. Cu privire la situația consilierului referent economic Sava Tr. Seculin,

se face constatarea că prin hotărârea Adunării Eparhiale No. 26/935 numitul a fost ales cu titlul de consilier referent la Secția Economică a Consiliului Eparhial, iar prin aprobarea canonică a Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop cuprinsă în hotărârea Ad. No. 20/1936 a fost decretat stabil în postul său.

24. Ordinea de zi fiind epuizată, ședința se ridică și Prea Sfinția Sa Părintele Episcop anunță proxima ședință pentru ziua de 8 Mai a. c. ora 10 a. m., când se vor pune la ordinea zilei restul rapoartelor comisiunilor Adunării Eparhiale.

Acest proces-verbal s'a citit și verificat în ședința a IV-a a Adunării Eparhiale ținută în ziua de 8 Mai a. c.

Președinte:
ss. Andrei
Episcop.

Secretar:
ss. Ștefan Lungu

Cărți și Reviste

Protopop A. Nanu : **Maica Domnului**. Sibiu 1939. Bibliotecă populară „Veniți la Hristos” Nr. 5, inițiată și îngrijită de I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae. Tip. Arhidiecezana, 71 pag. 14 lei.

Păr. A. Nanu este un povestitor inspirat. În foarte bună parte îl putem numi creatorul literaturii noastre de povestiri religioase, inspirate din subiecte biblice și istorice. Scrise în limba veche și înțeleaptă a cronicelor și a cazaniilor și pătrunse de fiorul sfânt al credinței și al evlaviei, broșurile Sfinției Sale alcătuiesc cea mai potrivită lectură pentru mul-

țimea școlărilor și a credincioșilor și mijloc minunat pentru a le hrăni și spori pietatea.

În noua broșură despre „Maica Domnului“ avem 10 asemenea povestiri, având ca titlu câte un cuvânt două din stihii: Preasfânta, Precurata, Preabinecuvântata, Slăvita, Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea, Pururea Fecioara, Maria, cu toți Sfinții pomeniți-o! Amin.

Cartea se recomandă atât pentru credincioși, cât mai ales acum pentru premii școlare.

Convorbiri Literare, an. LXXII, Aprilie 1939. Director I. E. Toronțiu. Abon. 360 lei. București. Publică pe lângă un bogat material literar, un studiu temeinic gândit despre „Libertate și răspundere morală“, datorit d-lui Florin Niculescu.

Poetul V. Pajură, un bun cunoscător al misticei creștine ortodoxe publică poezia „Extaz“ în care întâlnim minunate versuri, paradoxe, pe care numai un gânditor profund și inițiat în teologia afirmativă (care arată ce este Dumnezeu) și în cea negativă (care arată și înlătură tot ce nu este Dumnezeu) poate să le zămislească. O reproducem întreagă pentru clasică ei inspirație și frumusețe religioasă.

Te chem din înălțimile adânci,
De pretutendeni și de nicăieri,
Să vii — o, Doamne — în căminul
Sufletului meu,
S'aprinzi cu mâna Ta stelară
Candela gândirii mele
La icoana crezului unic:
Topirea mea în armonia Ființei Tale...
Impiedecă-mă, Doamne,
Să mă proslăvesc în fața Ta!
Că nu-i păcat mai mare
Ca măsură — nemăsurată,
Asemănarea — neasemănată,
Cântărirea — necântărită
A năbușitoarelor râvniri omenești,
Cu deschisele
Fățișele,
Iubitoarele,
Creatoarele
Puteri ale Tale...
Eu nu pot să dau căldură
Unui fir de iarbă —
Încălzește-mă Tu, Doamne!
Eu nu pot s'aprend în noapte
Un grăunte de lumină —
Luminează-mă Tu, Doamne!
Nu pot să mișc un strop de aer
După voia mea —
Dă mi îndemnul, Doamne, să mă mișc
După voia Ta,
Să cresc în suflet
Ca apa oceanului,
Să mă purific
Ca aerul munților
Ca parfumul florilor
Să mă dăruiesc,
Ca viersul păsărilor
Să vibrez
Să mă subțiez ca fumul de tămâie,
Și să mă pierd
Fărămit
Înfini
În înfinitul armoniei Tale...
Doamne,
Doamne!

Fântâna Darurilor, săptămânal de cultură creștină și românească. Directori Pr. prof. T. Chirichuță, și prof. univ. I. G. Savin. Abon. anual 200 lei: București str. 13 Sept. 74.

Brazde Bănățene. Arhive culturale, istorice, literare și artistice. Director: Pr. Caius Pascu. An. II. Nr. 3—4 Topolovățul-Mic, jud. Timiș-Torontal. Abonamentul anual 100 lei. Colaboratorii: P. Tomiciu, P. P. Belu, P. Bogdan, P. Butan, Ana Halas, R. Radu și C. Pascu.

Innoirea. Revistă literară, socială și artistică. Arad, an. II. Nr. 17. Apare la 1 și 15 ale fiecărei luni. Director dl Tiberiu Vuia. Militează pentru sinceritate și adevăr, „sub calm și senin cer“. Colaboratori poeți tineri, între care și prietenul nostru Gh. Mojiu.

INFORMAȚIUNI

P. S. S. episcopul Andrei a plecat Miercurți în 14 Iunie c. însoțit de P. C. S. pâr. revizor ep. C. Magieru, la băile Slănicul-Moldovii, pentru a-și face cura necesară sănătății. Se va întoarce prin 10 Iulie.

Colegiul electoral pentru alegerea noului Patriarh al țării a fost convocat pe ziua de 30 Iunie.

Colegiul se compune din: membrii congresului național bissericesc, membrii adunării eparhiale a arhiepiscopiei Bucureștilor împreună cu deputații și senatorii de religie ortodoxă.

I. P. S. mitropolitul Nicodem, locțiitor de Patriarh, a lansat Marșul convocării.

Congresul va fi prezidat de I. P. S. mitropolitul Nicodem.

M. S. Regele Carol II vorbind străjerilor la 8 Iunie c. a spus între altele:

— „Noi nu suntem o Românie care a început astăzi, ci suntem urmarea valorilor de strămoși care merg tot înainte, suntem trăsătura de legătură vie între eri și azi.

Eri cu scăderile, dar mai ales cu virtuțile lui, mâine numai cu virtuțile“.

Marele Voevod Mihai de Alba Iulia, însoțit de profesorii și elevii clasei Sale, a plecat într-o călătorie de studii al cărei itinerar este prin Ardeal, Maramureș, Bucovina și Moldova.

Călătoria face parte din seria „Călătoriilor de sinteză“ cu care, potrivit înaltei directive a Majestații Sale Rrgelui, Augustul elev își încheie fiecare an școlar.

În cursul actualei călătorii, cu cari încheie clasa 7-a de liceu, Măria Sa Marele Voevod va urmări și studia următoarele teme:

Maramureșul, leagăn și cetate a României; viața etnică și sufletească a satelor românești; procesul istoric de întemeiere a Moldovei; avuțiile naturale românești și posibilitățile lor de exploatare; formele de muncă ale poporului nostru; aspecte caracteristice ale pământului românesc; evocarea a patru mari figuri din literatura noastră: Coșbuc în regiunea Năsăudului, Eminescu la Ipotești, Alexandri la Mircești și Creangă în regiunea Neamț.

Domnul Ministru al Cultelor și Artelor a trimis P. S. S. părintelui episcop Andrei, din prilejul contribuției preoției eparhiale, a membrilor Consiliului eparhial și a profesorilor dela Academia teologică, la fondul de înzestrare a armatei cu salariul pe una zi, următoarea telegramă:

Rog pe P. S. Voastră să primească, împreună cu preoții Eparhiei și personalul Consiliului eparhial și al Academiei teologice viile mele mulțumiri și calde felicitări, pentru frumosul și patrioticul gest de a contribui la înzestrarea scumpei noastre oștiri. Nicolae Zigre, ministrul Cultelor și Artelor.

Președintele Consiliului de miniștri, Domnul Armand Călinescu, tot din acest prilej, a trimis următoarea telegramă:

Mulțumesc preoșilor eparhiei Aradului, personalului Consiliului eparhial și al Academiei teologice din Arad, pentru contribuția adusă la sporirea fondului de înzestrare a oștirii.

În ședința plenară a Van. Consiliu eparhial ținută în 31 Maiu c. noii consilieri eparhiali P. C. Traian Cibian și P. C. Calus Turicu au depus jurământul pentru noua funcțiune în care au fost aleși P. C. prof. Tr. Cibian a intrat în serviciu cu data de 1 Iunie c. iar pâr. C. Turicu urmând a intra în serviciu cu data trecerii la pensie a P. C. pâr. Ic. St. dr. Gh. Ciuhandu.

P. C. pâr. prof. Cibianu aduce în noua slujbă o experiență îndelungată de misionar și o blândețe părintească de preot iubitor de biserică și de prosperitatea ei. La mulți ani!

Pâr. Grigorie T. Marcu, profesorul dela Academia teologică „Andreiană” și redactorul Revistei Teologice din Sibiu, în ziua de 3 Iunie c. și-a luat examenul de doctorat la Facultatea de Teologie din Cernăuți, *magna cum laude*. Sfinția Sa înainte de a obține acest înalt titlu academic și-a asigurat un loc de cinste în rândurile clerului bisericii noastre în calitate de foarte bun publicist, conferențiar, predicator, autor și profesor eminent. Cu atât mai mult avem garanții că în viitor va aduce bisericii serviciile cele mai prețioase. Felicitările noastre sincere și calde.

Protos. Ieronim Balintoniu a fost numit stareț al mănăstirii H. Bodrog. P. Cuvioșia Sa este un sculptor recunoscut; a făcut iconostasul bisericii ort. rom. din Ierusalim.

Cu această numire încetează mandatul P. C. părintelui consilier ep. S. Seculin de administrator al mănăstirii. Pe urma Sfinștel Sale rămân realizări însemnate, — cripta și capela mănăstirii, șoproane e pentru adăpostirea pelerinilor, și altele.

Di prof. **N. Iorga**, pentru grija ce o poartă de o viață întreagă de podoaba Casei Domnului prin Comisiunea Monumentelor istorice este considerat cu drept cuvânt „ctitorul tuturor bisericilor și mănăstirilor țării românești”.

Di **Alex Vaida-Voevod**, președintele Camerei deputaților, în discursul prin care a inaugurat debaterile parlamentare, a declarat, între altele: „Privind vechile tablouri ale înfăptuirilor românești de odinioară, vedem acolo în frunte Biserica, vedem în frunte pe Domnișor, vedem în frunte pe reprezentanții Oștirii și și ai tuturor claselor sociale...”

Societatea ortodoxă națională a femeilor române și-a ținut adunarea anuală Sâmbătă și Duminică în 11 Iunie c. sub președinția doamnei Alexandrina Cantacuzino.

Excursie. Cucernicii preoști, care au contribuit la creșterea fondului de excursie al absolvenților Academiei Teologice din 1932, sunt invitați a participa în contul fondului la excursia, ce o vor face studenții Academiei Teologice în prima jumătate a lunii Iulie în Moldova și Bucovina. Doritorii se vor anunța în scris la Rectoratul Academiei Teologice cel mai târziu până la 24 Iunie a. c. Vor putea participa și alți preoști, care se vor anunța până la același dată, trimițând deodată și un acout de 500 lei pentru biletul de tren. Cheltuielile totale ale excursiei vor fi de persoană aproximativ 1800—2000 lei. Data exactă a plecării din Arad se va anunța ulterior.

Radio București a inaugurat Luni în 12 Iunie 1939 o săptămână închinată poetului M. Eminescu. Prima conferință a rostit-o dl prof. univ. Nichifor Crainic despre „Eminescu făuritor de limbă și expresie practică”. Urmă o șine dl prof. A. C. Cuza despre „Directivile lui Eminescu”.

Nr. 4586/1939

Comunicat

În Blaj s'a constituit un comitet, sub președinția de onoare a I. P. S. S. Mitropoliei ai Ardealului Nicolae Bălan și Alexandru Nicolescu, pentru strângerea fondului necesar ridicării unui monument pe câmpia Libertății din Blaj, spre a eterniza evenimentul glorios al marelui adunări naționale dela 3 | 15 Mai 1848, unde s'a proclamat ființa etnică a neamului românesc și drepturile imprescriptibile asupra Transilvaniei.

Strângerea fondului se va face prin Primăria. C. Părinți vor da tot sprijinul comitetelor locale, fiind de dorit să contribuie cu cel puțin 1 leu, în mod simbolic, fiecare român.

Va primi fiecare parohie câte un apel.

Arad, la 14 Iunie 1939.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad

Publicațiune

Pentru repararea externă a bisericii ort. rom. Mocioni se ține a doua licitație la 25 Iunie 1939 la oficiul parohial în baza condițiilor Consiliului parohial, unde se pot vedea zilnic. Toate speșele pentru devizele aprobate, participare și altele, privesc pe amatori.

Mocioni, la 12 Iunie 1939.

Consiliul parohial

Nr. 439/1939.

Concurs

La Școala Normală ortodoxă „Dimitrie Tichindeal” din Arad sunt vacante următoarele catedre:

1. *Pedagogie catedra No. 2,*
2. *Lucru manual,*
3. *Cant bisericesc.*

Cei ce doresc a ocupa vre una din aceste catedre își vor înainta cererile la Episcopia ort. română din Arad, până la cel mult 25 Iunie 1939.

Candidații la catedra de Pedagogie vor anexa în copie: diploma de bacalaureat, diploma de licență, diploma examenului de capacitate.

Pentru catedrele de Lucru manual și Cant. Bisericesc, la cerere se vor anexa certificatele despre studiile secundare și speciale precum și diploma examenului de capacitate.

Solicitanții vor anexa și actul de botez, spre a dovedi că sunt de religione ortodoxă.

Profesorii și maeștri numiți se vor bucura de toate drepturile personalului didactic dela școlile Statului, iar salarul îi vor primi din bugetul Statului.

Arad în 5 Iunie 1939.

Consiliul Eparhial ort. român Arad.